

Christian Andreassen. »Hugsanin við okkar rættarskipan er, at verður tú funnin ósekur, so ert tú eisini ósekur. Spurningin um morál tekur rættarskipanin ikki støðu til. Tað er altíð ein individuallur spurningur«

SJÚREIÐUR SKAALÉ

Ein av teimum, sum hevur arbeitt bæði við sakarmálinum um Heygdrang og tí um Skálafjall, er Christian Andreassen, advokatur.

Hann hevur verið verji hjá Óla Zachariassen í báðum málum. Nógvar orka, nógvar pengar, og nógva tíð er brúkt hesi fimm árin - men enn hevur ákæruvaldið ikki fingið viðhald í nøkrum.

Hetta fekk ein av teimum ákærdum í báðum málum, Magnus Petersen, at siga eftir dómin týsdagin, at fút-

in átti at lagt frá sær.

Er tað nakað, Christian tekur undir við?

Er lopin framav

- Eg fari ikki at siga, at fútin skal leggja frá sær. Men eg má taka undir við, at arbeiðsháttur in hjá ákæruvaldinum í hesum málum hevur borið brá av ábyrgdarloysi.

- Fyrst verður málið um Heygdrang ført. Tað endar við frikenning, bæði í Føroya rætti og landsrættinum. Meðan hetta málið er í gongd, verður farið undir Skálafjalsmálið. Og mitt í tí heila - og aftaná at ein fri-

kenning fyriliggur - verður størsta politikið í Føroya søgu framd. Rannsakað verður hjá 200 privatpersónum, og eini 50 skuldsetingar verða settar fram.

- Tað, sum eg ikki havi skilt, er, hvat grundarlagið fyri hesum hevur verið.

Christian visir á, at skuldsetingar ikki eiga at verða settar fram uttan so, at tað er ein væl grundað orsök til at halda, at tær halda í rættinum.

- Tí var tað sera legið at gera eina so ógvusliga og umfatandi húsarannsókn, mitt meðan eitt mál koyrdi í rættinum, sigur hann.

Fútin leyp framav

»Áðrenn Heygdrangsmálið var liðugt, setti fútin Skálafjalsmálið í gongd. Áðrenn tað var liðugt, setti hann Føroya størstu húsarannsókn í verk - hóast hann einki hevði at halda seg til. Tí haldi eg, at atburður hansara í hesum málið ber brá av ábyrgdarloysi«, sigur Christian Andreassen

Einki grundarlag at halda fram

Christian er visur í, at hini skipamálini nú eisini fara at fella?

- Verður hetta endaligi dómurin, so fella tey við hál og brand. Fútin hevur einki grundarlag longur.

- Tvs. at húsarannsóknin ikki kann brúkast til nakað?

- Nei. Er dómurin endaligur, má fútin gevast við hesum skipamálum. Her fellur alt til jarðar.

Kunnu so nógvar fólk svika?

at láta sum um eginkapitalurin var til staðar. Hetta varð gjørt við øllum mögulum sløgum av dokumentasjónum. Millum hesar dokumentasjónir var vátanin frá peningastovnum um, at reiðarin hevði so og so nógva á bók - hóast pengarnir bara stóðu á bókin í ein dag.

Ókurt slag av dokumentasjón skuldi landsstýrið hava - og nú er staðfest, at teir vistu, at veruligir pengar ikki vóru aftanfyrir.

- Harafturat er tað føroyska samfelagið er so mikið lítið, at sjálvi andi visti landsstýrið, at Jørgen Bech t.d. átti 8,6 mió. á bók.

Øll innrætta seg

- Tú meinar altso at landsstýrið hevur gjørt spællireglarnar, og teir ákærdu hava bara spælt við?

- Vinnulivið vil altíð innrætta seg eftir teimum treytum, sum eru galdandi í samfelagnum. Tað ert tú noyddur til, skal tú kunna virka.

- Og tað er tað, hesir mennigndu. Teir arbeiddu eftir teirri fyrisingarlugu mannagongd, sum tá var galdandi.

- Men skulu sakførarar bara at spela við og innrætta seg eftir hesi

Christian heldur eisini, at sjálv tankagongdin hjá fútanum í sambandi við rannsóknina er eitt sindur løgin.

- Her verður jú tosað um, at eini 200 fólk hava verið við í sviki móti landsstýrinum. Men tá ein so stórt partur av samfelagnum er við í sviki - so dettur tað jú burtur av sær sjálvum.

- Svík er jú nakað sum fer fram í loyndum. Tað er talan um, at onkur villleiðir ein annan. Tí liggur ein mótsagn í hesum at reistar verða so nógvar skuldsetingar um svik móti sama myndugleika.

mannagongd? Hava teir ikki okkurt slag av ábyrgd mótegis henni? - Og skulu sakførarar ikki royna at bota um hesa hana, um hon ikki er sum hon skal.

- Jú, teir skulu teir sjálsagt.

- Men tað hava teir ikki gjørt í hesum fornum?

- Tað kann eg ikki svara uppá. Eg kann bara siga, at ein sakførari sjálvsagt skal halda seg innanfyri allar lógir og reglur, og hann skal vegleiða síni fólk til at gera tað rætta. Ein sakførari skal ikki vera við til nakað, sum ikki tolar dagsins ljós. Men í hesum báðum málum eru tað ikki sakførarar sum hava ført ann.

- Men teir hava innrættað seg eftir teirri fyrisingarlugu mannagongdini.

- Ja. Tað er tað, sum altíð hendir. Vinnulivið innrætta seg altíð eftir teimum treytum, sum eru galdandi í samfelagnum.

- Hvør hevur ábyrgdina av hesum treytum?

- Løggávuvaldið og tann almenna fyrisingin.

- Vil tað siga at dómurin er ein dómur yvir løggávuvald og fyrising?

- Tað er ein dómur yvir ta politisku umstíðina.

- Tað vil siga landsstýrið?

- Ja.

Hetta var ein dómur yvir landstýrið

»Teir sjei menninir innrættaðu seg eftir teirri fyrisingarlugu mannagongd, sum var galdandi. Tí blivu teir frikendir - og frikenningin var ein dómur yvir Føroya Landsstýrið«, sigur Christian Andreassen. Og hann heldur ikki tað ber til at siga, at menninir eru sekið moralskt. »Tað verður altíð ein individuallur meting«, sigur hann

SJÚREIÐUR SKAALÉ

Tað hevur verið ført fram, at hóast menninir eru frikendir, so merkir tað ikki, at teir hava borið seg rætt at. Teir hava bara ikki verið einsamallir um at bera seg skeivt at.

- Hetta sigur dómurin einki um, sigur Christian. Hann sigur bara, at ábyrgdin fyri tí, sum hent er, ikki liggur hjá teimum ákærdum.

- Vit hava dómarans orð fyrir, at landsstýrið vildi koyra hesi skiparprosjektini ígjøgnum uttan mun til, um eginpeningurin var til staðar ella ikki.

- Hetta var ein spurningur um arbeiðspláss á skipasmíðjunum, um alt hevði steðgað upp, gav landsstýrið ikki loyvi til hesi pro-

sjeit.

Tí er Christian Andreassen ikki íiva um, hvør hevur ábyrgdina av hesum: Føroya Landsstýri.

Jura og moralur er hvør sitt

Men teir ákærdu hava kortini verið við í øllum hesum. Teir hava gjørt skjól uppá eginpening, hóast eigin eginpeningur hevur verið osv. Og hetta hevur verið dyrt fyrir tann føroyska skattgjaldaran. Eru teir tí ikki moralskt sekið, hóast endaliga juridiska ábyrgdin ikki liggur hjá teimum?

- Endamálið við allari okkara rættarskipan er, at fellur ein ákæra móti tær í rættinum, so ert tú ósekur. Tú kanst ikki vera ósekur

juridiskt og sekur moralskt, sigur Christian Andreassen.

Hann visir á, at okkara rættarskipan ikki tekur støðu til spurningin um moral.

- Moralur er altíð individuallur. Hann snýr seg um eina persónliga meting. Tað sum eg haldi vera moralskt, kanst tú halda vera ómoralskt.

- Tí haldi eg ikki, at tað ber til at skilja millum moral og jura í einum máli sum hesum, sigur Christian. Antin ert tú sekur ella ósekur. Tú kanst ikki vera mitt innmillum.

- Nú hevur almenningurin fingið at vita, hvat hesi menn hava gjørt í sambandi við skipamálini. Og tað sær jú ikki rætt út fyrir

vanlig fólk. Skilir tú, at onkur heldur teir vera sekið so ella so, hóast teir ikki hava endaliga ábyrgdina?

- Tað eru sjálvandi nógvar fólk sum halda hetta vera legið - og orsøkin er fyrst og fremst, at tey ikki kenna rætta samanhingin.

Hesin rætti samanhingur er sambært Christian hesin:

Saman við landsstýrinum eru nakrir føroyingar farnir undir fleiri dyr skiparprosjekt. Reiðararnir hava verið útvaldir eftir politiskum liti, geografiskum øki, osv.

Hóast lógin hevði eitt for-melt krav um eginkapital, so gjørdist skjótt greitt, at hetta var ógjørligt at uppfylla. Tí varð farið undir